No. 165. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws- Blad.

Donderdag 13 Julij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den Julij.

De kamer der pairs heeft heden de algemeene discussie over de wet op de suiker aangevangen. Een der leden beklaagde zich, dat men door het uiteen gaan van de kamer van afgevaardigden zich in de noodzakelijkheid bevond, om het ontwerp of geheel aan te nemen, of te verwerpen; de heer *Dubouchage* verklaarde zich zelfs bepaaldelijk voor het laatste, daarmede zou slechts een tijdsverloop van een jaar verloren zijn en men middelerwijl in de gelegenheid gesteld worden, om de zaak nader te overwegen en in eene volgende zitting eene betere wet te maken; andere leden wilden in allen geval eene vermindering van regten voor den kolonialen suiker. De heer *Thenard* daarentegen hield eene ontlasting voor nadeelig, dewijl immers het zout en de tabak dan op dezelfde gunst aanspraak hadden.

— Men spreekt van het ontwerp van den minister van binnenlandsche zaken, *Montalivet*, door zijn voorganger *Gasparin* reeds opgevat, om de thans bestaande bagnes door werk- en verbeterhuizen te doen vervangen. Vijf dier gestichten zouden daartoe op onderscheidene punten van Frankrijk worden aangelegd, allen in cellen verdeeld en met binnenplaatsen, om de veroordeelden het genot van de versche lucht te doen genieten.

— Een der legitimistische bladen verzekert, dat de drie vertegenwoordigers der noordsche mogendheden den heer *Molé* hadden te kennen gegeven, dat zij het besluit hadden gevat om hunne passen te vragen, zoo de maarschalk *Clausel* de vergunning kreeg om zich naar Spanje te begeven.

— Men maakt thans vele toebereidselen voor het kamp van Compiegne. De Koning zal, naar men zegt, aanstaanden zondag eene wapenschouwing houden over het gedeelte van het garnizoen der hoofdstad, dat zich naar het kamp begeeft.

— De generaal *Baudrand* is van zijne zending naar Londen, om de nieuwe Koningin te begroeten, alhier teruggekomen.

— Onze gezant te Madrid, de heer *Latour-Maubourg*, welke zich thans hier bevindt, heeft in last gekregen, om onmiddellijk op zijnen post terug te keeren.

— Omtrent de Spaansche aangelegenheden is sedert gisteren de volgende telegraphische depêche publiek gemaakt:

» Bordeaux, 8 Julij, des avonds.

» Uit Saragossa schrijft men van den 5den dat de Pretendent te Gastavieja met 7000 man en 350 paarden was aangekomen; men wist niet welke rigting hij zou volgen.

» De karlisten, gebruik willende maken van den opstand welke den 4den onder de troepen der koningin te Hernani heeft plaats gehad, zoo is door hen den 5den een aanval op die stad gedaan; zij zijn echter door den brigadier *O'Donnell* teruggeslagen."

Blijkens het laatste gedeelte dezer depêche, heeft dus het in Navarre achtergelatene gedeelte der karlisten zich nog sterk genoeg bevonden, om de constitutionelen in het door hen versterkte Hernani aan te vallen. Wat den marsch van don *Carlos* aangaat, het blijkt derhalve uit de opgave in de laatste depêche, dat hij, na van Amposta zuidwaarts, langs den zeekant, naar Valencia tot op Beni-Carlo te zijn getrokken, zich van daar westwaarts begeven heeft en alzoo in de rigting van Madrid voorttrekt. In deze rigting moest hij de constitutionele afdeeling van *Oraa*, welke zich den 30sten te Teruel (*zie hieronder*) bevond, ontmoeten; doch uit geen der berigten tot heden ontvangen, blijkt, dat er nog eenig gevecht tusschen de beide partijen, aan den anderen Ebro-oever voorgevallen is.

De gewone tijdingen van de grenzen houden thans dagelijks de berigten van de jongste bewegingen van don *Carlos*. Het *Mémorial Bordelais* begroot de magt die over den Ebro is getrokken op 12,000 man, waaronder 7000 Navarresen en 1400 paarden. *Cabrera* wachtte de expeditie aan den regter-oever der rivier met eene aanzienlijke magt op. Eene andere Navarresche afdeeling was den 30sten Junij insgelijks den Ebro, aan de zijde van Ordugna, naar den kant van Kastilie overgetrokken, om in gemeenschap met de hoofd-expeditie werkzaam te zijn. Het overig deel der Navarresche en Katalonische troepen hield zich in den omtrek van Solsona op, om middelerwijl den baron *de Meer* bezig te houden.

Uit Bayonne schrijft men van den 6den dat aldaar allerlei geruchten liepen over den opstand der constitutionele troepen te Hernani. De generaal *Rondon* werd gezegd te zijn vermoord geworden, *Miranol* was verkleed naar St. Sebastiaan ontvlugt, doch had de troepen daar in zulk een staat van gisting gevonden, dat hij zich zelfs aan boord van een engelsch vaartuig in veiligheid had gebragt. De oproerige troepen hadden *O'Donnell* tot hunnen kommandant gekozen. Op andere punten scheen de geest van muiterij insgelijks veld te winnen; althans wordt er gemeld, dat de generaal *Jauregay* met de chapelgorris, die aan hem verkleefd waren, naar Irun was getrokken, om het garnizoen van die plaats en dat van Fontarabie, welke oproerig gezind waren, in toom te houden. — *Guergué* zou met 7 bataillons op Santander getrokken zijn.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 2den Julij. In de officiele courant van den 30sten, werd een artikel gevonden over de plannen en de hoop die don *Carlos* koesterde. Daarin wordt gezegd dat de Pretendent toen hij plotseling met de helft zijner troepen de linien van Hernani verliet, zijn plan van den oorlog te voeren niet eensklaps veranderde, maar zulks naar een te voren berekend plan deed. Hij had daartoe vooraf de voornaamste karlistische magt op het grondgebied van St. Sebastiaan en Irun gelokt, was vervolgens door Opper-Arragon en Katalonie getrokken, om zijne aanhangers in die streken op te nemen, verder in het koningrijk Valencia gedrongen, om zich met *Cabrera* te vereenigen, en daarna op Madrid af te gaan. Dit plan en die hoop, meent de Madridsche courant, zouden echter ijdel zijn; het gouvernement der voorzigtige en deugdzame koningin kende die ontwerpen en zou dezelve doen mislukken; de bemoeijingen van geheime agenten en junta's van don *Carlos*, de plannen der, onder verschillende namen, zich gevormd hebbende geheime klubs, waren bekend en hadden dus de zaak van den Pretendent, ja zelfs zijn bestaan, in gevaar gebragt. Hierop volgt eene aanmaning aan de Spanjaarden, om, met ter zijde stelling van alle bijzondere grieven, zich bijeen te scharen tot verdediging van de constitutie, de koningin en de bestaande orde van zaken.

Uit hetgeen in dit stuk gezegd wordt van het ontdekken en mislukken der plannen van de aanhangers van don *Carlos*, zou men te meer eenig geloof moeten hechten aan hetgeen gezegd wordt in een' brief, opgegeven als afkomstig te zijn van den kolonel de *Aristizabal*, chef van den staf der troepen van *Oraa*, geschreven uit Teruel, in Neder-Arragon, den 30sten ll. Gezegde brief komt belangrijk genoeg voor om in zijn geheel te worden medegedeeld:

» Teruel, 30 Junij.

» Wij trekken thans tegen de expeditie van den Pretendent op die, na den Ebro te zijn overgetrokken, dag en nacht den marsch langs den oever van die rivier over den grooten weg naar Valencia voortzet; dezelve moet zich thans te Vinaros of Beni-Carlo bevinden, en, versterkt zijnde door een groot getal benden, weet ik niet of wij haar kunnen tegenhouden, alhoewel onze soldaten van verlangen branden om hunne kracht met die der vijanden te meten. *Nogueras* moet te Morella zijn teruggekomen, en zoo de baron *de Meer* zijn woord houdt, bij een expresse, onder dagteekening van den 28sten, den generaal toegezegd, zal hij dezen avond te Tortosa zijn. *Borso* is met zijne dappere Brusselaars op onze voorhoede, dekkende een deel van Mingares tegenover Alventosa.

» De confidentiele berigten welke de generaal over de plannen van don *Carlos* bekomen heeft, zijn zeer belangrijk; wij weten thans hoe men dezelve kan doen mislukken. Hij wil noch op Valencia noch op eenige andere stad van dit gewest trekken: op Madrid wil hij afgaan; men wacht hem daar, alles is er tot zijne ontvangst gereed, en het gouvernement van H. M. is op eene schandelijke wijs verraden geworden. Wij hebben den draad dier knoeperijen in handen en de dag van openbaarmaking zal weldra daar zijn.

» De generaal heeft twee buitengewone courriers naar Madrid afgezonden; zij moeten binnen twintig uren aldaar zijn aangekomen; zoo de ministers den moed hebben om naar het behoort de hooge personaadjen te straffen die de bewegingen van den pretendent bestieren en aan den anderen kant aan de onze beswaren hebben in den weg gelegd, zoo kunt gij zeker zijn, dat binnen weinige dagen geen der Navarresen van de expeditie meer overig zal zijn.

» Wij trekken heden op om de engten van Cibros te bezetten; het is dit punt, 't welk de expeditie, die over het gebergte van Albarasim door Cuenca wilde trekken, op het oog heeft. Men verzekert dat don *Carlos* met de benden die hem vergezellen 22 à 24,000 man bijeen heeft, maar wij weten dat hij geen 8000 man telt, bekwaam om een gevecht vol te houden; de baron *de Meer* heeft, naar mijn gevoelen, een' onverschoonlijken misslag begaan, met don *Carlos* zonder hem slag te leveren, den Ebro te laten overtrekken. Het is wel mogelijk, dat de geheime komiteiten te Madrid ook op deze gebeurtenis veel invloed gehad hebben.

Op het bureau der cortes te Madrid is een voorstel door de heeren *Gancia Carasco*, *Nurez* en *Leal* nedergelegd, tot het afvorderen van verscheidene verklaringen aan het gouvernement. Daarin wordt geëischt dat hetzelve de briefwisseling, sedert drie maanden tusschen de regering en de generaals *Espartero*, *Oraa* en *de Meer* gehouden, aan de vergadering mededeele; dat de minister van financien eveneens van de briefwisseling inzage geve die omtrent de buitenlandsche schuld met de te Londen opgerigte finantiele commissie gehouden is, en van die welke hij met den president dier commissie officieel heeft gevoerd; dat, na de inzage door de cortes van die stukken genomen, er eene speciale commissie uit de leden der vergadering benoemd worde, om binnen acht dagen rapport op dezelve uit te brengen; dat het bestuur aan de cortes de verklaring zou geven of het denkt over genoegzame middelen te kunnen beschikken om alle de openbare uitgaven, en voornamelijk die voor het leger, te kunnen bestrijden en om tevens, onder deszelfs onmiddellijke verantwoordelijkheid, te verklaren of het zich in staat acht om de openbare orde te handhaven en de nieuwe constitutie in alle deelen des Rijks te doen eerbiedigen.

— Ter beurze is gisteren zeer weinig omgegaan. De binnenlandsche fondsen zijn bestendig op derzelver koers gebleven. Velen voorzien dat deze lusteloosheid door eene sterke rijzing zal gevolgd worden. De bovenstaande telegraphische depêche had de speculateurs in Spaansche fondsen zeer ter neêr geslagen, want ofschoon Cantavieja 50 uren van Valencia ligt, zoo vreesde men toch dat laatstgenoemde stad spoedig in handen van don *Carlos* zou zijn; terwijl men niets van de generaals der koningin vernam. De notering was heden (10 *Julij*): 5 pCt. 110,05, 109,95; 3 pCt. 79,10, 05; Spanje 22½, ⅝, ¾, ⅞, 23; Pass. 5½; Diff. 7⅛; Port. 5 pCt. 46; 3 pCt. 26⅞, 27; Nap. 97,10; Rom. L. 101⅝.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 9den Julij.

Z. M. de Koning van Pruissen is den 6den uit Berlijn naar Töplitz vertrokken, om aldaar de baden te gebruiken. In genoemde badplaats is den 29sten junij aangekomen Z. D. Vorst *Paskewitsch*, Onderkoning van Polen, met gevolg. — De graaf *Königsmark* zal binnen weinige dagen uit Berlijn naar zijnen post te Konstantinopel terugkeeren. — De baron *Schimmelpenninck van der Oye*, nederlandsch minister bij het Badensche hof, is te Berlijn aangekomen. — Op eene der begraafplaatsen te Berlijn, is den 3den onthuld het voor den beroemden *Schleiermacher* opgerigte gedenkteeken.

— Z. M. de Koning van Hanover houdt zich onafgebroken met de staatsaangelegenheden bezig. Hoogstdezelve heeft deputatien uit de verschillende steden ontvangen, die hem met zijne troonsbeklimming kwamen gelukwenschen. Den 4den hebben de hertog en hertogin *van Cambridge* Hanover verlaten, diep betreurd door de ingezetenen van dat Rijk, bij wie de milde vier en twintigjarige regering des Hertogs, als Onderkoning, lang in zegening zal blijven. De hertog heeft, voor zijn vertrek, eene afscheidsgroete aan de Hanoveranen uitgevaardigd, waarin hij in de hartelijkste bewoordingen betuigt hoe zwaar hem het verlaten van een land valt, waarin zijne kinderen het levenslicht aanschouwden, waarin hij zoo vele gelukkige uren doorbragt en waarin zoovelen achterbleven die hem dierbaar waren. Hij dankt de ingezetenen voor het vertrouwen en de opregte liefde en verknochtheid aan hem bewezen en de overheden voor de ijverige medewerking hem verleend in het verwezenlijken van de wenschen voor het geluk van een land, hetwelk, ofschoon daaruit verwijderd, hem steeds de innigste belangstelling zou inboezemen. Voorts hoopt hij, dat de regering van den tegenwoordigen koning rijk gezegend zij, de welvaart des lands voortdurend moge toenemen, de beschermende hand der Voorzienigheid hetzelve voor rampen behoede, en [illegible] de bewoners met huisselijk geluk en huisselijke vreugde [illegible] mogen bedeeld worden. „Deze mijne innige wenschen,” zoo [illegible] de hertog, „vinden den zuiversten weêrklank bij mijne gemalin en mijne kinderen. Ook zij beminnen dit land en deze stad; ook zij gaan van hier met de diepste aandoening vervuld, en nimmer worden door hen de talloose blijken van gehechtheid en liefde vergeten, die gij hun gegeven hebt. — En zoo zeg ik dan aan alle beminde bewoners van dit koningrijk een hartelijk vaarwel! en verlaat hen in de hoop van ook verder door hen in liefde te worden gedacht.”

— De baden te Kissingen worden thans druk bezocht, en maken het vereenigings-punt van verscheidene vorstelijke personen uit, waaronder men den Kroonprins en de Kroonprinses van Pruissen, den hertog van Nassau, enz. opmerkt. De eerstgenoemden worden tegen het einde dezer maand te Berlijn terugverwacht.

— Het bevestigt zich dat de cholera thans ook op Malta is uitgebroken, en wel in het invaliden-hospitaal aldaar. In het eerst vertoonde zij zich met sporadische verschijnselen, maar later is zij van een bedenkelijker aard geworden, zoodat den 16den Junij reeds 52 menschen in vier en twintig uren tijds waren aangetast en 22 daarvan bezweken. Te Palermo blijft de cholera heerschende. — Te Tripoli houdt de pest steeds aan.

— Men schrijft van de Servische grenzen dat de opstand in Thessalie, Albanie en Macedonie nagenoeg geheel zou zijn beteugeld geworden door de werkdadige pogingen, die de Turksche bevelhebber, *Emin*-pacha, zou hebben te werk gesteld.

— De maatregelen der grieksche regering tegen de pest worden steeds met de meeste strengheid gehandhaafd. Ofschoon deze vreesselijke kwaal zich, ten gevolge daarvan, nog maa enkel tot Poros heeft bepaald, zoo hebben de van regeringswege genomen voorzorgen de verwoestingen op dat eiland zelf niet kunnen stuiten. Zes personen zijn slechts van de 120 aangetasten kunnen behouden worden.

E N G E L A N D.

LONDEN, den 9den Julij.

Het lijk van *Willem IV* is gisteren met alle de gebruikelijke plegtigheden in den koninklijken grafkelder van *St. George* te Windsor bijgezet. Onmiddellijk achter het lijk volgde, als naaste bloedverwant, des overleden Konings broeder, de hertog *van Sussex*; vervolgens de zoon van den hertog *Cambridge*, de regerende hertog *van Saksen Meiningen*, enz. De kerkdienst werd door H. M. de Koningin-weduwe bijgewoond.

Door het hoogerhuis is de voordragt betrekkelijk het tijdelijke regentschap, hetwelk, bij onverhoopt overlijden der Koningin, het land moet besturen in afwezigheid van den naasten erfgenaam des troons, aangenomen geworden. Lord *Brougham* is nogmaals op zijne tegenwerpingen teruggekomen, en heeft gepoogd om den hertog *van Sussex* in de bedoelde voordragt uitdrukkelijk als lid van het regentschap te doen opnemen. De Lords hebben zich echter, voornamelijk op aandrang van den hertog *van Wellington*, daartegen verklaard.

— De bladen der verschillende partijen voeren nog onafgebroken eenen pennestrijd over de aanstaande parlements-verkiezingen; terwijl de voorname leiders der partijen het niet onder zich laten om ook nog door andere middelen op de gemoederen te werken in dien geest, waarin zij de verkiezingen het liefst zouden zien uitvallen. De heer *O'Connell* bevindt zich thans in Ierland, om zoo mogelijk in persoon nog meerderen klem te geven aan de aansporingen die hij den lezen in de dagbladen gegeven heeft, tot het oprigten van associatien, onder den naam van „vrienden der Koningin,” en welke strekken moesten om den uitslag der verkiezingen te verzekeren. — De herkiezing van den generaal *Evans* schijnt, thans veel tegenstand te zullen ontmoeten. Om van ter zijde een niet dubbelzinnig bewijs van hunne afkeuring over het gedrag van het ministerie betrekkelijk de spaansche aangelegenheden te geven, willen de Tories vooral hem eene nederlaag doen lijden; terwijl de radikale partij en een deel der whigs tegen dezen generaal in het harnas zijn gejaagd, omdat hij zich voor het behoud van de straf der spitsroeden onder de troepen verklaard heeft.

— Uit de New-Yorksche bladen tot den 17den Junij en de bijzondere brieven uit de Vereenigde Staten tot dezelfde dagteekening hier ontvangen, bespeurt men dat de Noord-Amerikaansche handelsstand eenigzins van den schok dien dezelve geleden had, begon te bekomen. De onderstand der Engelsche bank aan de zich in verlegenheid bevindende Amerikaansche huizen verleend, heeft een voordeeligen indruk gemaakt; evenwel bleven de [illegible] van koopwaren uit Europa en andere overzeesche landen nog bijna geheel uit, en bestond er bij vele banken nog groot geldgebrek. De vrees, dat de geld crisis zich nog lang in de gevolgen zou doen gevoelen, hield men voor zeer gegrond. De inkomsten waren ten gevolge dier crisis gedurende het loopende dienstjaar zoo gering geweest dat dezelve ter nauwer nood de helft der uitgaven zouden dekken. Alleen de opbrengst der tolregten had, in vergelijking van het vorige jaar twee derden minder beloopen; en het is dus te voorzien dat van het overschot van het laatste jaar, over welks verdeeling tusschen de onderscheidene staten des bondgenootschaps hevige oneenigheid bestaan heeft, niets zal overblijven. Men blijft overigens de bondgenootschappelijke regering nog steeds als bankbreukig aanmerken, zoo lang zij over geene andere fondsen dan over weinig krediet hebbende assignatien op de kleinere banken kan beschikken. — Onze (de Engelsche) bladen, en vooral het ministeriele blad, blijven de noodlottige gevolgen der geldcrisis nog steeds aan de pogingen van den generaal *Jackson* wijten; om de Bank der Vereenigde Staten, de eenige geldelijke instelling die in het gemeenebest ondersteuning verdiende, ten onder te brengen, en in plaats daarvan eene algeheele vrijheid omtrent het vestigen van banken, en dus tot zwendelarij, daar te stellen.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 12den Julij.

Gisteren avond ten half 6 ure zijn uit Berlijn te 's Gravenhage teruggekeerd HH. KK. HH. prins en prinses *Frederik* der Nederlanden, met Hoogstderzelver dochter prinses *Louiza*.

Eergisteren avond heeft Z. M. de Koning van Wurtemberg, met Hoogstdeszelfs dochters, den franschen schouwburg te 's Gravenhage bezocht.

— Uit Utrecht schrijft men dat aldaar den [illegible] des middags onverwacht uit 's Hage was aangekomen Z. K. H. de prins *van Oranje*, intrek nemende in het logement de *Vergulde Engel* van de wed. *Schalkwijk* (het posthuis), buiten de Catharijnepoort, om Z. K. H. den Grootvorst *Michiel* van Rusland, die weinig tijds later aldaar aankwam, op te wachten. De Grootvorst was van een talrijk gevolg vergezeld, waaronder de Russische ambassadeur aan ons hof. Na te zamen het middagmaal te hebben gebruikt, zijn beiden onder hartelijk afscheid vertrokken, de prins *van Oranje* naar Soestdijk en de Grootvorst naar Deventer. — Des avonds is Zijne Koninklijke Hoogheid de Kroonprins weder door Utrecht gepasseerd, naar 's Hage gaande.

— Eergisteren is van Harderwijk, te water, naar het Nieuwe Diep vertrokken een detachement, sterk 150 manschappen en onder-officieren onder bevel van den van verlof terugkeerenden kapitein *Dommers*, ver-

gezeld van den 2den luitenant *Roulet*, en den apotheker 3de kl. *Stegeman*, om van daar met het schip *de Koning der Nederlanden*, kapitein *B. Kooij*, naar Java te worden overgevoerd.

— Uit Amsterdam wordt geschreven dat men aldaar, na het opbreken van het kamp verwachtte (om met het daar aangekomene 1ste bataillon der 17de afdeeling in de hoofdstad garnizoen te houden) het 2de bataillon dier afdeeling, hetwelk zich tot dus verre in Gorcum in garnizoen bevindt; wordende genoemde afdeeling gekommandeerd door den Hoog Ed. gestr. heer kolonel *de Hart*.

— In de *Haarlemsche Courant* van gisteren, leest men, onder dagteekening van 9 Julij:

« Heden is het honderd jaren geleden, dat de *Opregte Haarlemsche Courant*, welke reeds in het jaar 1665, en vroeger, onder dien titel bestond, voor het eerst werd uitgegeven door een der voorouders van de tegenwoordige eigenaars van dat blad. De laatstgenoemden meenen dezen voor hen heugelijken dag niet te mogen laten voorbijgaan, zonder openlijk hunnen dank te betuigen voor het vertrouwen, hetwelk hunne Courant, gedurende dat honderdjarige tijdperk onder de leiding van hen en hunne voorouders, bij stad- en landgenooten heeft mogen vinden. Zij geven bij deze tevens de verzekering, dat zij bij voortduring al wat in hen is zullen aanwenden, om dat vertrouwen waardig te blijven, en geenen arbeid noch moeite ontzien, om het belang van hun blad, over welks verre verspreiding zij zich steeds mogen verheugen, te handhaven en te vermeerderen."

In de Spaansche werkelijke schuld is gisteren ter Antwerpsche beurs weinig omgegaan. De notering was aldaar gisteren (11 *Julij*) als volgt: Belg. 101; O. Metall. 103⅞; Spanje Ardoin 20½ ⅝; Differed. 6⅝; Nap. renten 92½; B. Tavolière 58½; Sicil. 91½; Rom. L. 101¼; Certif. te Antw. 97⅝; Braz. 85.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Het aantal studenten op de hoogeschool te *Göttingen* bedraagt voor het tegenwoordig zomerhalfjaar 888, zijnde een getal van 65 meer dan het vorig halfjaar. Onder deze 888 jonge lieden bevinden zich 388 buitenlanders. — De *Schwäbische Merkur* gaf dezer dagen het volgende, voor beminnaars van oude boeken, niet onbelangrijk berigt, uit *Augsburg* van den 30sten Junij geschreven: » Heden heeft men in deze stad (*Augsburg*) een zeer opmerkelijk mensch de laatste eer bewezen; het was de liefhebber van oudheden en oude boekenhandelaar SEBASTIAAN WINDPRECHT, een blindgeborene, die tot het ambacht van wever opgeleid werd, maar zich uit aangeboren neiging op den handel van oude boeken, platen en oudheidkundige voorwerpen toelegde, en dien handel, gedurende een tijdvak van vijftig jaren, voorspoedig dreef. Hij bezat eene zeldzame en uitgestrekte boekenkennis en onderscheidde zich door eene groote fijnheid van gevoel, waardoor hij bijna op de aanraking de voorwerpen hem te koop aangeboden, wist te waarderen. Hij bespeelde bovendien, op eene niet onverdienstelijke wijs, meest alle muzijk-instrumenten. De door hem nagelatene verzameling van oude boeken bedraagt meer dan 30,000 deelen; deze zijne bibliotheek, welke boeken-uitgaven van groote waarde bevat, is door alle geleerden, die zich te *Augsburg* bevonden, bezocht geworden."

ENGELAND. — De secretarissen der britsche vereeniging van geleerden, welke dit jaar te *Liverpool* vergadert, hebben thans het programma der bijeenkomsten openbaar gemaakt. De vergadering zal op maandag den 11den September des avonds geopend worden, wanneer de president, de graaf VAN BURLINGTON, eene openingsrede zal houden; zaturdag te voren zal er een algemeen committé worden gehouden, waarin de keuzen van presidenten en vice-presidenten voor de onderscheidene wetenschappelijke afdeelingen zullen gedaan en andere voorloopige schikkingen gemaakt worden. Personen welke rapporten, memorien, enz. hebben voor te dragen, worden verzocht, dezelve vóór het einde van Augustus op te zenden, of derzelver aard en vermoedelijke uitgestrektheid kenbaar te maken aan den adsistent algemeenen secretaris van het koninklijk Instituut te *Liverpool*. — In de vorige week heeft te *Londen* eene deputatie, namens eene te voren daartoe gehouden vergadering, aan den minister RUSSELL een adres, voor H. M. bestemd, in handen gegeven, het verzoek houdende, dat al de bewaarplaatsen van openbare gedenkstukken en Museums van schoone kunsten, kosteloos voor het publiek mogten opengesteld worden. De minister gaf de commissie het gunstig antwoord, dat hij juist dien morgen een onderhoud met H. M. over dit stuk gehad en Hoogstdezelve zich zeer gezind daaromtrent had getoond. — Van wege de britsch regering moet aan het parlement de aanvraag worden gedaan eener som van ruim 9,000 fr., voor de betaling van slechts drie kapitale stukken van oude meesters, waarmede men de galerij van het britsch Museum wil verrijken; de drie schilderijen zijn een stuk van SALVATOR ROSA, *Merkurius en den houthakker*, voor 1,680 p. gekocht; de *Heilige familie* van MURILLO en de *kopeeren Slang*. Voorts zou 1200 pond aangevraagd worden voor aankoop van eenige Etrurische vazen, aan den Prins van *Canino* behoorende. (*Men vergelijke hierbij het artikel Engeland in ons No. van 15 Junij ll.*) — In een der Edinburger bladen, *the Scotsman*, vindt men een brief van zekeren heer ALEXANDER over den zoogenoemden *electro-magnetischen telegraaf*, waarvan men in den laatsten tijd in *Groot-Britannie*, gelijk ook in andere landen, gesproken heeft. Wanneer het omtrent deze nieuwe uitvinding vermeldde met de waarheid overeenkomstig is en door de ondervinding bevestigd wordt, dan zou een draad in eene, van binnen tegen de buitenlucht beschermde buis, onder den grooten weg van *Londen* naar *Edinburg* geplaatst, het middel zijn, om aan iemand zich te *Londen* bevindende, aan te duiden, dat die draad te *Edinburg* was geëlectriseerd of gemagnetiseerd, en zulks naardien de overbrenging van den electrischen of galvanischen invloed, door verscheidene welbekende middelen, kan onderkend worden. Zoo nu het nut en de mogelijkheid van uitvoering eenmaal erkend waren, kwam het er voornamelijk op aan, om de kosten te berekenen. De heer ALEXANDER geeft zich daartoe aan eene berekening over, waarvan de uitkomst is, dat het benoodigd koperdraad voor den weg van *Edinburg* naar *Londen*, dat is een afstand van 400 e. mijlen, op 1000 p. sterl., dus voor de 25 letters van het alphabet op 25,000 p. sterl. zouden komen; voor de kosten der buizen en de aanleg rekent hij 75,000 p. st., dus te zamen 100,000 p. st., of 1,200,000 guldens, welke kosten omtrent zoo groot waren, als er voor den aanleg van een spoorweg van 6 à 7 mijlen werden vereischt. Aangaande de werking van den telegraaf, rekent de heer ALEXANDER, dat dezelve elke seconde eene letter zou kunnen kenbaar maken, weshalve voor eene mededeeling van 65 woorden, vijf minuten wierden vereischt, van welke tijdruimte de afbreking van woorden nog gelegenheid tot tijdbekorting konden geven. Aannemende dat voor elke mededeeling vijf minuten wierd besteed, dat de prijs van ieder berigt 5 sh. was en de telegraaf twaalf uren daags (zes uren op elk punt) werkte, zoo zou de opbrengst 36 p. st. daags, of 10,800 ponden 's jaars (het jaar op 300 dagen gerekend) bedragen. Aan het nut van een dergelijk gemeenschapsmiddel viel niet te twijfelen; onberekenbaar was het belang voor alle handel- en geldzaken, staatkundige en bijzondere familie-aangelegenheden. *Londen* en *Edinburg* zouden in elkanders nabuurschap zijn gekomen. De meergenoemde briefschrijver besluit met het berigt, dat het plan voor dezen electro-magnetischen telegraaf onlangs aan het britsch gouvernement was voorgelegd, met het verzoek, zoo het zelf tot de uitvoering niet besluiten mogt, de vergunning aan eene bijzondere kompagnieschap toe te staan, om de autorisatie daartoe aan het parlement te vragen. Men had reeds maatregelen genomen, om eene proeve met den metaalgeleider te nemen over eenen afstand van omtrent 50 engelsche mijlen; zoo deze mogt gelukken was de goede uitslag der uitvinding verzekerd. Het publiek zou omtrent een en ander nader worden ingelicht. — De boekhandelaars RICHTER EN COMP. te *Londen*, hebben dezer dagen in het engelsch eene uitgave gereed gemaakt van het *Nieuwe Testament*, met noten van den Eerwaarden M. HENRY, zijnde een deel in 4to van meer dan 500 pagina's, op wit geëmailleerd papier, geheel met letters in goud gedrukt. Dit is het eerste werk van zoodanige uitgestrektheid op die wijze gedrukt, over welks fraaije uitvoering en de zorgen en kosten, om een boekwerk tot zulk eene volkomenheid te brengen, gezegd wordt slechts eene stem op te gaan. Maar weinige exemplaren zijn van deze uitgave gedrukt, waarvan er drie met de eigen hand van wijlen koning WILLEM, weinige dagen voor zijn overlijden, werden onderteekend. Een dier exemplaren was voor Z. Ms. eigen Bibliotheek bestemd, een voor de koninklijke Bibliotheek te *Göttingen*; de derde voor die van *Hanover*. Fraai ingebonden kost het exemplaar van dezen Bijbel, 20 p. sterl. of 240 guldens.

FRANKRIJK — Het regeringsblad, de *Moniteur*, van den 10den dezer, behelst eene circulaire van den minister voor het openbaar onderwijs aan de rectors der Akademien en aan de prefecten in de Departementen gerigt, waar openbare Bibliotheken bestaan, ten einde door hunne bemoeijing, zooveel mogelijk eene naauwkeurige opgave of catalogus worde ingezonden van de werken in de verschillende Bibliotheken voorhanden en de dubbele exemplaren die er zich mogten bevinden. De strekking daarvan is, om voor het vervolg eene gepaste verdeeling te kunnen doen van de werken, voor welke uit het fonds ter bevordering van het onderwijs ingeschreven wordt, alsmede om door onderlinge ruiling, zelfs des vereischt door middel van onderhandelingen met buitenlandsche Bibliotheken, den rijkdom van elk dier inrigtingen in het bijzonder, in *Frankrijk* te vermeerderen. — Behalve de geleerden welke onlangs in *Frankrijk* door koning LODEWIJK PHILIPS met de ridderorde van het legioen van eer werden beschonken, heeft de koning thans de volgende buitenlandsche geleerden met dit onderscheidingsblijk vereerd; te weten; tot kommandeurs: den vermaarden reiziger baron ALEXANDER VON HUMBOLDT, den geleerden Genevschen botanist DE CANDOLLE en voorts den Prins PUKLER-MUSKAU; tot ridders zijn benoemd; de hoogleeraren aan de hoogescholen van *Göttingen* en *Heidelberg*, BLUMENBACH, HEEREN en CREUTZER. — Met lof wordt thans te *Parijs* gesproken van een voor de anatomische lessen ingerigt apparaat, zeer kunstig vervaardigd door zekeren heer AUZOUX, zijnde een artificieel lijk, uit alle deelen des ligchaams zamengesteld en elk op zich zelf een geheel vormende. Dit apparaat stelt het menschelijk ligchaam voor, ontdaan van het vel en het celachtig weefsel; de spieren, de kraakbeenderen, de zenuwen, de bloedvaten ziet men in hunne natuurlijke kleur en ligging. Voor het onderzoek der deelen kan elk stuk uit het ligchaam worden genomen, zoodat men dan afzonderlijk ieder lid, orgaan, of zenuw kan waarnemen; het hart en de hersenen kan men naar verkiezing openen, om derzelver inwendig zamenstel te beschouwen. — Het is de heer ROSSEW SAINT-HILAIRE die van wege het bestuur belast is om in *Spanje* kostbare handschriften of zeldzame uitgaven door aankoop magtig te worden (zie ons No. van 3 Julij). — De Akademie der Wetenschappen, afdeeling natuur- en scheikunde, heeft dit jaar den grooten prijs *Montyon* van 8,000 fr., toegekend aan den heer PAULIN; luitenant-kolonel; kommandant der sappeurs-pompiers van *Parijs*.

Indie. — Nadat nu een jaar lang de periodike drukpers in *Indie* geheel vrij is geweest, kan het niet onbelangrijk zijn iets aangaande haren toestand te vernemen. Naar hetgeen des aangaande berigt wordt, heeft die maatregel tot nog toe weinig invloed gehad op de dagbladen in het land; zelfs hebben sommige van de oudere dagbladen opgehouden te verschijnen. Zeker blad, *Kadami* geheeten, door den vermaarden Ram-Mohun-Ror gesticht, bestaat niet meer; een ander blad, *Timir-Nasik* (Duisternis-verdrijver) heeft zich evenmin kunnen staande houden; van een derde, *Bungudet*, kan de uitgave met moeite voortgezet worden. Twee nieuwe bladen zijn sedert kort verschenen: *de Prabakar* en de *Paraboth-Tschandrava*, welke vrij wel gesteld zijn en artikelen behelzen over onderwerpen voor de inlandsche bevolking van belang. Een persisch blad is te *Ludiana*, onder toezigt van Amerikaansche missionarissen opgerigt; terwijl in de eerste dagen van dit jaar een dagblad te *Gaya* is verschenen, gelegen op 55 mijlen van *Patna* en eene der hoofdplaatsen van het Indiaansche bijgeloof. Eene vermindering nu laatstelijk op het port van de dagbladen ingevoerd, zal hoopt men gunstig op derzelver verspreiding werken. Ter bevordering [illegible] van de algemeene beschaving en verlichting worden in [illegible] te *Calcutta* pogingen in het werk gesteld. Een genootschap van inlanders heeft zich daar gevormd, waarin over alle onderwerpen, godsdienstige alleen uitgezonderd, gesproken wordt. De nieuwe gouverneur, lord Auckland, heeft het gebruik van *Soirées* ingevoerd, waar Europeanen zoowel als inlanders genoodigd worden. Op een dier *soirées* geraakten de laatsten in geen geringe verbazing en verwarring, toen zij, die nimmer eenig dier dooden, aldaar door het mikroskoop zagen, dat met elken waterdruppel, te gelijk een aantal insecten door hen werd ingeslikt.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (11 *Julij*) waren genoteerd: Werkel. Sch. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$; dito 5 pCt. $99\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; Kansb. *f* $22\frac{3}{4}$, [illegible]; Amort.-Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{5}{8}$, $\frac{3}{16}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $75\frac{3}{4}$; Handelm. $174\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$; Oost-Indie 5 pCt. $97\frac{3}{8}$; Ard. 85 £ $20\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$; dito Coup. van Mei $27\frac{1}{4}$, $\frac{5}{8}$; Pass. $5\frac{1}{4}$; Met. 5 pCt. $99\frac{3}{4}$; Columb. $16\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; Per. 14.

*** Bij het korps Muzikanten van de Koninklijke Militaire Akademie te *Breda* wordt verlangd: een eerste KLARINETTIST (Solo); een eerste FAGOTTIST, die tevens bij het militair muzijk TROMBONNE moet kunnen blazen; een tweede HOORNIST en een SERPENTIST of CHROMATISCH BASHOORNIST, allen van de eerste klasse, in staat om zich op dat Instrument obligaat te doen hooren en om op een of meer het zij Blaas- of Strijk-Instrumenten grondig les te kunnen geven, tegen een maandelijksch traktement van *veertig* guldens, vrij kleeding, enz. zooals bij de korpsen in gebruik is; terwijl de Muzijklessen door hen aan de Kadets te geven, daarenboven worden betaald, voorts wordt aan hen, jaarlijksch, een verlof van zes weken, met behoud van tractement, toegestaan. — Die daartoe inclineren, kunnen zich, mits voorzien van bewijzen van een goed en zedig gedrag, liefst in persoon of met gefrankeerde brieven, aanmelden bij den Kapitein der Infanterie J. J. VAN MULKEN, belast met de directie over het Muzijk, en wel uiterlijk vóór den 1. Augustus aanstaande. Zullende hun alsdan kenbaar worden gemaakt wanneer een door hen af te leggen Examen, zoowel theoretisch als praktisch, zal moeten plaats hebben.

*** De Stroop van Aspersies van JOHNSON, goedgekeurd bij besluit van Z. M. den Koning der Franschen, is van alle bekende Geneesmiddelen het heilzaamst voor Borstkwalen, alle Verkoudheid, Zinkingen, en Hoest, almede voor Hartkloppingen. Deze Stroop is te bekomen te *Breda* bij den Heer VAN DEN GOORBERGH, Apotheker.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,
van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,
Julij 1837.

Van Middelburg.				Van Rotterdam.			
Zondag	16,	's morg.	10 uur.	Maandag	17,	's morg.	4 uur
Dingsdag	18,	»	4 »	Woensd.	19,	»	5½ »
Vrijdag	21,	»	6 »	Zaturdag	22,	»	8 »

*** Bij W. P. VAN STOCKUM, Boekverkooper te *'s Gravenhage*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

I. DE NEVEN, *Oorspronkelijk* Blijspel in Verzen. . *f* -:90.
II. TEN KATE, Gedichten . . . . *f* 1:50.
III. SCHEEL, iets over den in de Geneeskunde gebruikelijken Bloedzuiger. . . . . *f* -:75.

IV. L'EDUCATION par l'amitié . . . . *f* -:60.
V. SOUVENIR, *mélanges historiques et romantiques* par l'auteur de l'Education par l'amitié, la Violette, mes Loisirs etc. . . . . *f* 1:20.
VI. LISTE ALPHABETIQUE des Noms Substantifs indiquant les Genres . . . . *f* -:35.

Bij BROESE & COMP, te *Breda*, is verkrijgbaar:

I. Ressort und Organismus sämmtlicher Preussischer Staatsbehörden und öffentlicher Anstalten, von *J. D. F. Rumpf*. Berlin 1837 . . . . *f* 3,—.

II. *Allgemeine Länder und Völkerkunde*, nebst einem Abriss der physikalischen Erdbeschreibung; ein Lehr- und Handbuch für alle Stände, von Dr. *Heinrich Berghaus*, Professor in Berlin, u. s. w. Stuttgart, 1er Band . . . . . . *f* 3,—.

III. Hand-Atlas über alle Theile der Erde, nach dem neuesten Zustande und über das Weltgebäude, herausgegeben von *Adolf Stieler*, bearbeitet von Demselben, so wie von *C. G. Reichard*, *H. Hübbe*, *T. v. Stülpnagel*, *H. Berghaus*, und *J. C. Bär*, Gotha. mit Bericht, 1837 . . . . . . *f* 26,—.

IV. *Atlas* zur Kunde fremder *Welttheile*, in Verbindung mit Mehren, herausgegeben von *August Lewald*, 1836, mit Stahlstichen und Litographien. Leipzig und Stuttgart, 4 Bande . . . . *f* 13,65.

V. Der Erdball und seine Völker. Beschreibung des Grossherzogthums Baden, bearbeitet von *Steinisch*, mit eine Höhenkarte und vielen Abbildungen, 1. en 2. Lieferung. Stuttgart 1836 . . . . *f* 3,—.

VI. Les deux mondes, par Mr. *Gustave d'Eichthal*, ex-membre du bureau d'économie publique à Athènes, servant d'introduction à l'ouvrage de Mr. *Urquhart*: La Turquie et ses ressources; Leipzig 1837 . . . . *f* 3,55.

VII. *Der Ugrische Volksstamm* oder Untersuchungen über die Ländergebiete am *Ural* und am *Kaukasus*, in historischer, geographischer und ethnographischer Beziehung von *Ferdinand Heinrich Müller*. Berlin 1837. 1e Band . . . . . *f* 6,—.

VIII. *Denkwürdigkeiten und Erinnerungen aus dem Orient*, vom Ritter *Prokesch von Osten*, aus *Ed. Schnellers* Nachlass herausgegeben von Dr. *Ernst Münch*. [illegible] 3 Bande . . . . [illegible]

IX. *Geschichte des Hellenismus*, von *Joh. Gust. Droysen*, Erster Theil: Geschichte der Nachfolger Alexanders. Hamburg 1836, 1e Band . . . . *f* 8,—.

X. *Geschichte Alexander des Grossen*, von *Joh. August Droysen*, mit einer Karte. Hamburg . . . . . *f* 4,—.

XI. *Geschichte des Abfalls der Vereinigten Niederlande* von der Spanischen Regierung von *Sam. Baur*, Dekan und Pfarrer. 2 Bändchen. Ulm. 1837 . . . . *f* 2,—.

XII. *Historische Vorstellung* der Allein-Regierung *Joseph des Zweiten*, insbesondere der politisch-kirchlich-moralischen Reaction, gegen den Geist seiner Anstalten in und auszerhalb des österreichischen Erbländer. Aus dem grösseren Geschichtswerke über das Leben und die Regierung Kaiser *Josephs* des Zweiten von Dr. *A. J. Gross-Hoffinger*. Stuttgard und Leipzig 1837 . . . . *f* 5,75.

XIII. *Rückblicke* auf Personen und Zustände, von *Eduard Gans*. Berlin 1836 . . . . *f* [illegible]

XIV. *Biographisch-historische Studien*, von *Ernst Münch*. Stuttgart 1836, 2 Bande . . . . *f* 7,—.

XV. Gallerie der interessantesten Scenen aus dem Leben *Napoleons*, 1—5 Heft . . . . *f* 7,—.

XVI. *Die Resultaten der Sitten-geschichte*, von *v. Gagern*, 5 Bändchen. Stuttgart 1836 . . . . *f* 4,65.

XVII. [illegible] Sprache, neu und [illegible] von *M. Ernst Innocens Hauschild*. Leipzig 1837 . . . . . . *f* 3,60.

XVIII. Vollständiges Handwörterbuch der Deutschen, Französischen und Englischen Sprache; nach einem neuen Plane bearbeitet zum Gebrauch der drei Nationen. In drei Abtheilungen. Zweite Auflage. Leipzig 1836 . . . . . . *f* 7,—.

XIX. Der Pferdearzt; ein nothwendiges Hülfsbuch für Pferdebesitzer nach dem Manuscripte eines erfahrenen Rossarztes mit Benützung der neuesten und besten Hülfsmittel, ausgearbeitet von *G. M. S. Fischer*. Leipzig 1837 . . . . *f* 1,—.

XX. Das Seebad zu Scheveningen, von Dr. *J. Fr. d'Aumerie* . . . . *f* 2,—.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.